

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері розпорядження державним та комунальним майном» (реєстр. № 10299 від 28.11.2023), поданий народними депутатами України Мовчаном О. В. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Метою законопроекту є удосконалення окремих етапів передачі державного та комунального майна в оренду та приватизації такого майна.

Законопроект спрямовано на узгодження положень Закону «Про оренду державного та комунального майна» (далі – Закон про оренду) та Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» (далі – Закон про приватизацію) з іншими законодавчими актами, які регулюють відносини з управління, використання державного та комунального майна.

Так, проектом акта передбачено:

- уточнення положень щодо передачі в оренду єдиних майнових комплексів з метою спрощення процедури визначення об'єктів, які підлягають оренді;
- доповнення переліку суб'єктів, які мають право на оренду державного та комунального майна без проведення аукціону, суб'єктами, які повинні мати таке право відповідно до норм інших законів України;
- уточнення положень про визначення вартості об'єктів оренди для врахування особливостей окремих видів майна та категорій орендарів, які мають орендні пільги;
- врегулювання питання страхування майна та відшкодування витрат на утримання орендованого майна та надання комунальних послуг під час оренди майна;
- узгодження норми Закону про приватизацію та Господарського кодексу України, інших нормативно-правових актів щодо розподілу гарантійних внесків переможців аукціону.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація норм законопроекту може призвести до втрат державного бюджету, зокрема, від надходжень у вигляді плати за оренду державного майна, а також до недонадходження коштів, пов'язаних з процесом приватизації державного майна.

Також законопроект потребуватиме збільшення видатків державного бюджету Управлінню справами Апарату Верховної Ради України як головному розпоряднику бюджетних коштів за програмою за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України».

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E0E2F00448AA100

Підписувач Драганчук Юрій Олегович

Дійсний з 16.03.2022 15:14:12 по 16.03.2024 15:14:12

Міністерство фінансів України

47040-03-3/34919 від 15.12.2023

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Розробник законопроекту не надав розрахунків або обґрунтувань щодо впливу на бюджет.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень Закону може потребувати додаткових видатків з Державного бюджету України за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України».

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Всупереч статті 27 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) суб'єкт права законодавчої ініціативи не додав до проекту Закону фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), згідно з якою пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету до законопроекту подаються, якщо зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету.

При цьому у пояснювальній записці зазначено, що реалізація Закону не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

1. Відповідно до пункту 34 частини другої статті 29 Кодексу надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном зараховуються до загального фонду Державного бюджету України.

Зазначаємо, що окремі зміни до Закону про оренду можуть призвести до зменшення надходжень від орендної плати до державного бюджету, необхідності вишукування додаткових джерел наповнення дохідної частини бюджетів для досягнення їх збалансованості відповідно до вимог статей 7, 27 Кодексу та забезпечення стабільності державної фінансово-бюджетної політики в умовах воєнного стану.

Зокрема, законопроектом передбачено внесення змін до статті 15 Закону про оренду в частині суттєвого розширення переліку установ та організацій, яким надається право на отримання в оренду державного та комунального майна без проведення аукціону (державні та комунальні телерадіоорганізації, редакції періодичних видань, заснованих об'єднаннями громадян, державними науково-дослідними установами, навчальними закладами, трудовими і журналістськими колективами а також реформовані друковані засоби масової інформації).

Крім того, до статті 8 Закону про оренду запропоновано внести зміни до

визначення вартості об'єкта оренди та при передачі, продовженні договору оренди державного майна без проведення аукціону з деякими орендарями встановлювати її на рівні балансової.

Також змінами до статті 2 Закону про оренду запропоновано запровадити надання у погодинне користування спортивних споруд державної та комунальної форми власності, внесених до Електронного реєстру спортивних споруд без застосування положень Закону про оренду.

З огляду на вказане, вищезазначені зміни до Закону про оренду не підтримано.

2. Також змінами до статті 15 Закону про оренду передбачено встановити, що право на отримання в оренду державного та комунального майна без проведення аукціону має Апарат Верховної Ради України для розміщення службових приміщень народних депутатів України відповідно до статті 28 Закону України «Про статус народного депутата України», якою визначено, що народному депутату має надаватися окреме технічно обладнане службове приміщення з розташуванням у ньому постійного робочого місця помічника-консультанта народного депутата з наступним відшкодуванням витрат в установлених межах і за рахунок бюджетних призначень на забезпечення діяльності Верховної Ради України; розмір витрат на утримання службового приміщення, придбання необхідного технічного обладнання визначає щорічно Верховна Рада України з урахуванням розміру бюджетних призначень на забезпечення діяльності Верховної Ради України за поданням комітетів Верховної Ради України, до компетенції яких належать питання забезпечення діяльності народних депутатів та державного будівництва і місцевого самоврядування.

Водночас змінами до статті 20 Закону про оренду передбачено визначити, що у разі передачі майна в оренду Апарату Верховної Ради України для розміщення службових приміщень народних депутатів України відшкодування витрат на утримання орендованого майна та надання комунальних послуг здійснюється народними депутатами України з наступним відшкодуванням їм цих витрат у встановлених межах за рахунок бюджетних призначень на забезпечення діяльності Верховної Ради України.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту його реалізація не потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету.

Разом з тим розробник проекту акта не надав розрахунків та обґрунтувань щодо можливості його реалізації за рахунок та в межах асигнувань, затверджених, зокрема, Управлінню справами Апарату Верховної Ради України як головному розпоряднику бюджетних коштів за програмою за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України».

3. Законопроектом передбачено ведення та розміщення на сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за участю центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері

приватизації, оренди Переліку майна закладів охорони здоров'я, що не використовується для надання медичної допомоги; ведення та розміщення на сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, за участю центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди Переліку освітнього майна, що не використовується в освітній діяльності.

Реалізація зазначених положень проекту акта може потребувати додаткових видатків державного бюджету.

Також додаткових бюджетних коштів можуть потребувати норми законопроекту, згідно з якими уповноважена особа орендодавця для здійснення своїх функцій, визначених Законом про оренду, підтверджує свій рівень знань та умінь шляхом проходження тестування.

Однак фінансово-економічні обґрунтування з урахуванням відповідних розрахунків та пропозицій щодо джерел покриття витрат до законопроекту не надано.

4. Відповідно до частини сьомої статті 15 Закону про приватизацію у разі відмови переможця аукціону від підписання протоколу аукціону чи від укладення договору купівлі-продажу або у разі несплати ним ціни продажу об'єкта приватизації у строк, встановлений Законом про приватизацію, гарантійний внесок йому не повертається та підлягає перерахуванню до відповідного бюджету.

Законопроектом запропоновано доповнити статтю 24¹ Господарського кодексу України нормою, відповідно до якої функціонування та розвиток електронної торгової системи (ЕТС) забезпечуються за рахунок плати на розвиток ЕТС, що становить 30 відсотків від суми максимальної винагороди оператора електронного майданчика (плати за участь), яка вираховується з гарантійного внеску переможця електронного аукціону, якщо інше не встановлено законодавством.

Також передбачено встановити, що гарантійний внесок не підлягає поверненню переможцю аукціону у випадках, встановлених законодавством. Такий гарантійний внесок (за вирахуванням винагороди оператора електронного майданчика) перераховується організатору аукціону у встановленому законодавством порядку.

Зазначену норму запропоновано також внести до статей 15 та 19 Закону про приватизацію.

Відповідно до Кодексу кошти від приватизації державного майна (з урахуванням інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації) є джерелами фінансування державного бюджету, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету.

З огляду на вказане, зазначені зміни не підтримуються, оскільки призведуть до зменшення надходжень до державного бюджету коштів, безпосередньо

пов'язані з процесом приватизації.

5. Відповідно до частини сьомої статті 14 Закону про приватизацію для об'єкта малої приватизації, два аукціони з продажу якого визнані такими, що не відбулися, у випадках, передбачених абзацом третім частини шостої статті 15 Закону про приватизацію, розмір гарантійного внеску встановлюється в розмірі, який є більшим 50 відсотків стартової ціни об'єкта малої приватизації або 30 розмірів мінімальних заробітних плат станом на 1 січня року, в якому оприлюднюється інформаційне повідомлення.

Законопроектом запропоновано для об'єкта малої приватизації, аукціон з продажу якого визнаний таким, що не відбувся, у випадках, передбачених абзацом третім частини шостої статті 15 цього Закону, розмір гарантійного внеску встановити в розмірі 20 відсотків від суми, що є середнім арифметичним, отриманим шляхом додавання всіх цінових пропозицій останнього раунду аукціону, що не відбувся, поділених на кількість таких пропозицій, наданих учасниками аукціону. При цьому у матеріалах до законопроекту відсутні обґрунтування встановлення запропонованого розміру гарантійного внеску.

Отже, пропозиція визначення гарантійного внеску відповідно до цінових пропозицій потребує надання відповідних фінансово-економічних розрахунків та його впливу на надходження до державного бюджету.

6. Законопроектом передбачено замінити процедуру викупу орендованого майна на право орендаря на компенсацію вартості невід'ємних поліпшень орендованого об'єкта.

Внесення змін до Закону про приватизацію в частині доповнення його нормами щодо встановлення права на компенсацію вартості невід'ємних поліпшень орендованого об'єкта (будівлі, споруди, нежитлового приміщення) не підтримується, оскільки не є нормами приватизаційного законодавства та підлягають виключенню.

7. Законопроектом запропоновано внести зміни до частини першої статті 17 Закону про приватизацію та встановити, що у процесі приватизації єдиних майнових комплексів державних або комунальних підприємств такі підприємства можуть бути перетворені в акціонерні товариства або товариства з обмеженою відповідальністю. Рішення про перетворення державних підприємств в акціонерні товариства або товариства з обмеженою відповідальністю приймають державні органи приватизації.

Зазначена норма потребує доопрацювання та узгодження з частиною сьомою статті 74 Господарського кодексу України, відповідно до якої державне унітарне комерційне підприємство може бути перетворене в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі якого належать державі.

8. Законопроектом, зокрема, передбачено внести зміни до положень законодавства про освіту, які регулюють питання розпорядження майном державних і комунальних закладів освіти щодо уточнення наявних обмежень в

частині розпорядження таким майном, та до статті 80 Закону України «Про освіту» і встановити, що об'єкти та майно державних і комунальних закладів освіти, які більше трьох років не використовуються в освітній діяльності (для статутної діяльності таких закладів), а також не використовуються відповідно до абзацу першого частини четвертої цього Закону, можуть бути приватизовані.

Надана пропозиція не узгоджується з нормами частини четвертої статті 80 Закону України «Про освіту», якою визначено, що об'єкти та майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають приватизації чи використанню для провадження видів діяльності, не передбачених спеціальними законами, крім надання в оренду з метою надання послуг, які не можуть бути забезпечені безпосередньо закладами освіти, пов'язаних із забезпеченням освітнього процесу або обслуговуванням учасників освітнього процесу, з урахуванням визначення уповноваженим органом управління можливості користування державним або комунальним нерухомим майном відповідно до законодавства.

Крім того, частиною шостою статті 80 цього Закону визначено, що майно закладів освіти, яке не використовується для провадження видів діяльності, передбачених спеціальними законами, може бути вкладом у спільну діяльність або використане відповідно до статті 81 цього Закону, якою регулюються питання державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки.

Також вважаємо, що запровадження вищезазначених змін може призвести до погіршення матеріально-технічної бази закладів освіти, передачі майна закладів освіти у користування не за призначенням, що в свою чергу потребуватиме додаткових бюджетних коштів на відновлення пошкодженого або втраченого майна, яке використовується в освітньому процесі.

З огляду на зазначене, відповідні норми законів України про освіту, та зміни до статті 80 Закону України «Про освіту» із законопроекту необхідно виключити.

9. Частиною третьою статті 4 Закону про приватизацію та статтю 16 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» пропонуємо доповнити новими положеннями, згідно з якими об'єкти та майно державних і комунальних закладів охорони здоров'я, яке більше трьох років не використовується для надання медичної та/або реабілітаційної допомоги або послуг з медичного обслуговування населення (медичних послуг) відповідно до вимог, встановлених Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», може бути включено до переліків об'єктів, що підлягають приватизації.

Водночас достатніх обґрунтувань щодо необхідності запровадження запропонованої норми з інформацією щодо поточної ситуації про наявність та кількість майна у закладах охорони здоров'я, яке може підпадати під запропоновану приватизацію, розробником не надано.

Запропоновані зміни суперечать частині дванадцятій статті 16 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», відповідно до якої державні та комунальні заклади охорони здоров'я не підлягають приватизації.

Крім того, слід зазначити, що наразі триває реформа системи охорони здоров'я, в процесі якої відбувається реорганізація закладів охорони здоров'я, перерозподіл наявних ресурсів.

Так, вивільнене у процесі трансформації системи охорони здоров'я майно одного закладу насамперед може використовуватися для підсилення іншого закладу відповідно до потреб населення у медичному обслуговуванні.

Водночас запровадження вищезазначених змін може призвести до зловживань у приватизації майна закладів охорони здоров'я, що створювалося (придбавалося) за бюджетні кошти, погіршення матеріально-технічної бази системи охорони здоров'я.

Наразі система охорони здоров'я потребує відновлення від наслідків війни, яке може відбуватися частково за рахунок перерозподілу майна між закладами.

З огляду на вказане, пропонуємо виключити із законопроекту зазначені зміни до частини третьої статті 4 Закону про приватизацію та статті 16 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

10. Статтею 13 чинної редакції Закону України «Про управління об'єктами державної власності» встановлено, що розмір частки державних підприємств, установ і організацій, а також господарських товариств, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, має становити не менш як 50 відсотків спільного майна учасників спільної діяльності. Законопроектом запропоновано зменшити зазначену державну частку до 30 відсотків.

Запропоновані зміни можуть позбавити державу як власника державного майна контрольованого впливу на спільну діяльності і, як наслідок, – втрати державного майна.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері розпорядження державним та комунальним майном» (реєстр. № 10299 від 28.11.2023), поданий народними депутатами України Мовчаном О.В. та іншими, може бути розглянуто Верховною Радою України з урахуванням зауважень Міністерства фінансів України.

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ДРАГАНЧУК